

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Wróbel

w sprawie z odwołania J.G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w W.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 lutego 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 22 listopada 2016 r., sygn. akt III AUa [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] na rzecz radcy prawnego S.S. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł podwyższoną o stawkę podatku od towarów i usług tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej J.G. z urzędu w postępowaniu kasacyjnym,

3. nie obciąża J.G. kosztami zastępstwa prawnego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. decyzją z dnia 27 marca 2014 r. odmówił J.G. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. J.G. odwołał się od powyższej decyzji, domagając się przyznania mu renty z tytułu niezdolności do pracy.

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 9 grudnia 2015 r. w sprawie o sygn. akt

VI U [...] oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 22 listopada 2016 r., wydanym w sprawie o sygn. akt III AUa [...] na skutek apelacji ubezpieczonego J.G. od wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 9 grudnia 2015 r., sygn. akt VI U [...], oddalił apelację.

Ubezpieczony J.G. zaskarżył powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] w całości i wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w [...] do ponownego rozpoznania oraz orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego od strony przeciwnej według norm przepisanych.

Zaskarżonemu wyrokowi J.G. zarzucił naruszenie przepisów postępowania, których uchybienie mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

- art. 233 § 1 k.p.c., poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów i przyjęcie, że niezdolność ubezpieczonego do pracy powstała od dnia 26 lipca 2013 r., podczas gdy z dowodów zebranych w sprawie wynika, że był on niezdolny do pracy od dnia 6 kwietnia 2004 r.,

- art. 232 zdanie drugie k.p.c., art. 278 k.p.c., art. 227 k.p.c. w zw. z art. 217 § 2 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c., poprzez nieuzupełnienie opinii biegłych sądowych powołanych przed Sądem I instancji w zakresie daty powstania u skarżącego niezdolności do pracy, przy uwzględnieniu i zweryfikowaniu przez biegłych sądowych orzeczeń o niepełnosprawności wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, zaliczających skarżącego do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności oraz wnikliwym przeanalizowaniu przedłożonej dokumentacji medycznej.

Na podstawie art. 398 § 1 pkt 1 k.p.c. skarżący zarzucił wyrokowi naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 12, art. 13 i art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że ubezpieczony jest w pełni zdolny do pracy i nie przysługuje mu renta z tytułu niezdolności do pracy.

Skarżący wniósł o przyjęcie niniejszej skargi do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność. Wyjaśnił, iż wyrok Sądu Apelacyjnego został wydany z naruszeniem art. 12, art. 13 i art. 57 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu

Ubezpieczeń Społecznych oraz art. 233 § 1 k.p.c. i art. 232 zdanie drugie k.p.c., art. 278 k.p.c., art. 227 k.p.c. w zw. z art. 217 § 2 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c. W rozpoznawanej sprawie nie dokonano wnikliwej analizy przedłożonej dokumentacji medycznej, jak również nie zweryfikowano orzeczeń o niepełnosprawności wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, zaliczających skarżącego do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

W dalszej części uzasadnienia skargi kasacyjnej wskazano, iż zdaniem strony skarżącej powyższy wyrok w kontekście całości materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie jest niesłuszny i jako taki nie powinien się ostać w obrocie prawnym. Wbrew twierdzeniom zawartym w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego, J.G. udowodnił, że przed dniem 26 lipca 2013 r. był osobą chociażby częściowo niezdolną do pracy. Takie okoliczności wynikają z przedłożonej dokumentacji medycznej oraz orzeczeń o niepełnosprawności wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Nieprawdą jest, że jedyną przyczyną uznania niezdolności do pracy ubezpieczonego była choroba Leśniowskiego-Crohna. Z dokumentacji medycznej oraz wymienionych orzeczeń wynika wprost, że poza niniejszą chorobą ubezpieczony w dniu 6 kwietnia 2004 r. przeżył zawał serca. Poza tym rozpoznano u niego chorobę wieńcową, stan po implantacji pomostów aortalno-wieńcowych, kamicę nerkową obustronną, nieprawidłową tolerancję glukozy. Sąd Apelacyjny zbyt dowolnie przyjął ustalenia dokonane przez Sąd Okręgowy, że choroba przewodu pokarmowego występująca u J.G. (choroba Leśniowskiego-Crohna) uzasadnia kwalifikację ubezpieczonego jako częściowo niezdolnego do pracy dopiero od 26 lipca 2013 r. na okres 3 lat. Tymczasem dana choroba ujawniła się u niego już w 1986 r. Zaostrzenia objawów choroby Leśniowskiego-Crohna pojawiały się wielokrotnie, poczynając od 2004 r., a więc od tego czasu należało uznać ubezpieczonego jako niezdolnego do pracy, a nie dopiero od 26 lipca 2013 r. Powołani w sprawie biegli sądowi nie odnieśli się do orzeczeń o niepełnosprawności wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, zaliczających ubezpieczonego do stopnia umiarkowanego niepełnosprawności od 2 listopada 2004 r. W ten sposób pominięto istotną część materiału dowodowego, której jednocześnie nie poddano rzetelnej ocenie. Należy

zwrócić uwagę na przyjętą w orzeczeniu datę 2 listopada 2004 r., jako datę zaliczenia go do stopnia umiarkowanego niepełnosprawności. Orzeczenia oraz zebraną w sprawie dokumentację medyczną należy poddać szczególnej i wnikliwej analizie z wykorzystaniem wiadomości specjalnych, czego Sąd Apelacyjny nie uczynił. Sąd Apelacyjny zdaniem skarżącego w całości zaaprobował ustalenia faktyczne i ocenę prawną dokonaną przez Sąd Okręgowy, a co za tym idzie oba Sądy nie rozważyły szczegółowo przesłanki niezdolności do pracy.

Naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci art. 12, art. 13 i art. 57 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest zdaniem skarżącego uzasadnione z uwagi na fakt, iż Sąd Apelacyjny zastosował powyższe uregulowania do nie w pełni ustalonego stanu faktycznego. Natomiast ocena prawidłowości wykładni i zastosowania ww. przepisów prawa materialnego jest możliwa tylko wówczas, gdy pozwalają na nią ustalenia faktyczne Sądu drugiej instancji, stanowiące podstawę wydania zaskarżonego wyroku.

Zdaniem strony skarżącej, ubezpieczony spełnił warunek legitymowania się co najmniej 5 letnim okresem ubezpieczenia, bowiem wykazał, że jego niezdolność do pracy w rozumieniu art. 12 ustawy rentowej powstała w 2004 r. Dlatego też włączeniu do stażu ubezpieczeniowego winien podlegać okres zatrudnienia w Polsce, w USA i okres prowadzenia działalności gospodarczej.

Odpowiedzią na skargę kasacyjną Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. podniósł, że nie spełnia ona wymogów przyjęcia do rozpoznania. Wniósł także o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Organ rentowy wyjaśnił, iż skarżący oparł skargę kasacyjną na błędnych ustaleniach faktycznych (art. 233 § 1 k.p.c.), a ponadto wskazał na naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 12, art. 13, art. 57 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zgodnie natomiast z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów.

Sądy obu instancji przeprowadziły postępowanie dowodowe pozwalające na prawidłowe ustalenie daty powstania niezdolności do pracy. Opinie biegłych sporządzone zostały na podstawie akt sprawy z uwzględnieniem zgromadzonej dokumentacji lekarskiej znajdującej się w aktach sądowych i rentowych, która

została poddana wnikliwej analizie. Orzeczenie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności zaliczające ubezpieczonego do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie jest równoznaczne z orzeczeniem o niezdolności do pracy w rozumieniu przepisów z ubezpieczenia rentowego. Niezdolność do pracy dla celów rentowych ustala się w oparciu o kryteria zawarte w art. 12, art. 13, art. 14 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Skarżący nie spełnia warunków przyznania prawa do renty wynikających z art. 57 ustawy emerytalnej. Postępowanie dowodowe zostało przeprowadzone w sposób wszechstronny i wyczerpujący. Nie było potrzeby powoływania kolejnych biegłych. Brak było podstaw do ustalenia daty powstania niezdolności do pracy na dzień 2 listopada 2004 r.

W niniejszej sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne polegające na potrzebie wykładni przepisów. Wyrok Sądu Apelacyjnego jest prawidłowy. Nie zostały naruszone przepisy prawa materialnego i przepisy postępowania. Zarzuty kasacyjne mają wyłącznie charakter polemiczny z ustaleniami stanu faktycznego i prawidłowej oceny prawnej dokonanej przez Sąd Apelacyjny.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest, jak wynika z art. 398⁴ § 2 k.p.c., wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania i jego uzasadnienie. Przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określone są w art. 398⁹ § 1 k.p.c. i tylko one podlegają badaniu w tej fazie postępowania, a przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje wtedy, gdy zachodzi choćby jedna z nich. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno zatem koncentrować się na wykazaniu istnienia takiej przesłanki, przy czym treść tego uzasadnienia musi być oparta na argumentacji ściśle jurystycznej. Wymaganie to pozostaje w merytorycznym i funkcjonalnym związku z konstrukcją skargi kasacyjnej, w której rozpoznanie skargi następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. wówczas, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, bądź istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie

sądów, czy też zachodzi nieważność postępowania lub gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżący J.G. wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność. Z uzasadnienia wniosku jednakże nie wynika, by zaskarżony wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad prawa, widocznym *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy przedmiotowej sprawy - w tym choćby opinii biegłych sądowych, sporządzonych na jej potrzeby - i dłuższych badań lub dociekań (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2017 r., V CSK 535/16, Legalis nr 1618120). Skarżący ponadto upatruje się oczywistej zasadności skargi przede wszystkim w dokonanej przez Sąd niewystarczającej - w jego ocenie - analizie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w tym orzeczeń o niepełnosprawności wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, a także w oparciu się przez Sąd o błędne jego zdaniem opinie biegłych sądowych (mające nie uwzględniać orzeczeń). Po pierwsze, podkreślenia w tym miejscu wymaga, iż z oczywistych względów pełnomocnik skarżącego nie dysponuje wiedzą specjalistyczną z zakresu medycyny, a tym samym nie jest władny do dokonania samodzielnej oceny opinii biegłych sądowych. Sąd, przed którym prowadzono postępowanie przyjął, że opinie biegłych sporządzone zostały na podstawie akt sprawy, w tym całokształtu załączonej do niej dokumentacji medycznej dotyczącej ubezpieczonego. Sąd oceniając opinie biegłych jako rzetelne i kompletne nie był obowiązany do dopuszczenia dowodu z kolejnych opinii tychże biegłych lub powołania do sprawy innych biegłych. Po drugie, sformułowania użyte przez skarżącego zarówno we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w dalszej części uzasadnienia skargi wyraźnie przemawiają za tym, iż podniesione przez niego zarzuty nie dotyczą prawa, lecz faktów. Tymczasem Sąd Najwyższy nie jest uprawniony do badania prawidłowości zarówno ustaleń faktycznych, jak i oceny dowodów, dokonanych przez sąd drugiej instancji. Sąd Najwyższy jako „sąd prawa”, rozpoznając nadzwyczajny środek odwoławczy w postaci skargi kasacyjnej, jest związany ustalonym stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Związanie to wyklucza nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie

dowodów, lecz także badanie, czy sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Ustrojową funkcją Sądu Najwyższego jest sprawowanie nadzoru judykacyjnego, w tym zapewnianie jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych. Z tego punktu widzenia każdy zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby pod pozorem błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. jest *a limine* niedopuszczalny (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 czerwca 2006 r., IV CSK 100/06, niepublikowane; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 211/06, niepublikowane). Inaczej rzecz ujmując, z powołaniem się na podstawę kasacyjną z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. nie można zwalczać prawidłowości ustaleń faktycznych (np. wyrok Sądu Najwyższego z 7 marca 1997 r., II CKN 18/97, OSNC 1997 nr 8, poz. 112).

Biorąc powyższe pod rozwagę, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.